Magiczny Kraków

Szlak Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie

2017-04-27

Stanisław Wyspiański to artysta, który niemal całą swoją aktywność poświęcił naszemu miastu: jego problemom, symbolice, historii. To nowatorski twórca, którego życie przedwcześnie się zakończyło, człowiek, który miał ambicje, aby przebudować cały Kraków po swojemu. Chociaż spełniły się one w niewielkim stopniu, to pomysły, które weszły w życie, od ponad stu lat nieustannie zachwycają.

Szlak Wyspiańskiego wiedzie przez 19 niezwykłych punktów w Krakowie, które oferują świeże spojrzenie na nasze miasto. Są wśród nich miejsca, gdzie do dzisiaj można oglądać zrealizowane projekty Wyspiańskiego, miejsca, które były istotne w jego prywatnej biografii, oraz miejsca, gdzie współcześnie kultywuje się pamięć po tym wybitnym artyście.

Punkty Szlaku można zwiedzać w dowolnej kolejności, lecz zapraszamy do korzystania z zaproponowanej przez nas trasy. Wiedzie ona od Gmachu Głównego Muzeum Narodowego w Krakowie przez całe Stare Miasto i kończy się przy Krypcie Zasłużonych na Skałce. Osobnym miejscem, któremu warto poświęcić nieco więcej czasu, jest Rydlówka w Bronowicach Małych.

Muzeum Narodowe w Krakowie, Gmach Główny

al. 3 Maja 1

Muzeum Narodowe w Krakowie posiada największą w Polsce kolekcję dzieł Wyspiańskiego. Część z nich zakupiono od samego artysty, np. potężne projekty witraży do katedry wawelskiej – *Kazimierz Wielki*, *Św. Stanisław*, *Henryk Pobożny*, niektóre pochodzą z darów – m.in. liczne portrety oraz widoki na kopiec Kościuszki podarowane przez Feliksa Jasieńskiego. Wiele obiektów zostało zakupionych od rodziny artysty lub kolekcjonerów, dzięki czemu w zbiorach Muzeum znalazły się również rekwizyty teatralne, projekty polichromii i witraży do kościoła Franciszkanów, meble z mieszkania Żeleńskich czy osobiste pamiątki po Wyspiańskim.

W Gmachu Głównym Muzeum Narodowego w Krakowie na stałe można oglądać m.in. projekty witraży wawelskich. Od 28 listopada 2017 roku staną się one częścią monograficznej wystawy „Wyspiański”.

Szczegóły: www.mnk.pl

2. Pracownia i Muzeum Witrażu

al. Krasińskiego 23

Muzeum mieści się w dawnej siedzibie pracowni witrażowej Stanisława Gabriela Żeleńskiego

(powstałej w 1902 roku). Realizowała ona witraże Wyspiańskiego do Domu Towarzystwa Lekarskiego i do kościoła Franciszkanów. Firma Żeleńskiego, pioniera artystycznego witrażownictwa w Małopolsce, jako jedna z niewielu była w stanie sprostać wysokim wymaganiom Wyspiańskiego. Współpracowała także z innymi wybitnymi projektantami witraży, m.in. z Józefem Mehofferem. Do dzisiaj wykonuje się tutaj witraże.

Muzeum można zwiedzać wyłącznie z przewodnikiem, od wtorku do soboty. Szczegóły: www.muzeumwitrazu.pl

3. Dom Józefa Mehoffera

ul. Krupnicza 26

Miejsce narodzin Wyspiańskiego, który przyszedł tu na świat 15 stycznia 1869 roku.

Parterowy wówczas dom, z niewielkim pięterkiem pośrodku, należał do rodziny matki artysty, Marii z Rogowskich, która poślubiła Franciszka Wyspiańskiego, młodego rzeźbiarza wynajmującego tam pracownię. W 1873 roku posesję sprzedano Joannie Szujskiej, żonie Józefa Szujskiego, historyka i profesora UJ, a Wyspiańscy przenieśli się na ulicę Kanoniczą. Szujscy zlecili przebudowę domu, w wyniku której uzyskał on obecny kształt. Posiadłość została jednak zaniedbana przez kolejnych właścicieli.

W 1932 roku nabył ją dla siebie i swojej rodziny Józef Mehoffer, przyjaciel Wyspiańskiego z czasów szkolnych, wtedy uznany już artysta oraz rektor Akademii Sztuk Pięknych. W odnowionych wnętrzach państwo Mehofferowie prowadzili salon artystyczny. W 1986 roku, po wieloletnich staraniach rodziny, dom przekazano Muzeum Narodowemu w Krakowie.

Obecnie Dom Józefa Mehoffera, otoczony zrekonstruowanym ogrodem, mieści muzeum biograficzne artysty, stanowiące oddział Muzeum Narodowego w Krakowie.

4. Mieszkanie Żeleńskich

ul. Karmelicka 6

Stanisław Wyspiański zaprojektował wystrój mieszkania Tadeusza Boya-Żeleńskiego, lekarza, przyszłego literata, krytyka i tłumacza, który wynajął je wraz z żoną Zofią.

Artysta rozpoczął prace pod nieobecność Żeleńskich, będących w podróży poślubnej w Paryżu. Projekty Wyspiańskiego mocno odbiegały od ówczesnych sposobów urządzania mieszkań: wnętrze było surowe, kolory ścian intensywne, a jasne, proste meble nawiązywały do wzornictwa ludowego. Wystrój tworzył kompozycyjną całość, począwszy od kolorów ścian, obić i tkanin z roślinnymi motywami, po układ mebli, których jednakże nie dało się przestawiać i które, chociaż oryginalne i piękne, nie uwzględniały potrzeb użytkowników – były bezlitośnie niewygodne, jak wspominał Tadeusz

Boy-Żeleński.

Obecnie część zaprojektowanych przez artystę mebli Żeleńskich znajduje się w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie.

5. Jama Michalika

ul. Floriańska 45

Cukiernia Lwowska, powszechnie znana i nadal działająca jako Jama Michalika, została założona w 1895 roku przez Jana Apolinarego Michalika.

Położenie lokalu w pobliżu teatru i Szkoły Sztuk Pięknych wyznaczyło mu rolę kawiarni artystycznej. Bywali w niej m.in.: Stanisław Wyspiański, Leon Wyczółkowski, Jacek Malczewski, Józef Mehoffer, Xawery Dunikowski, Stanisław Przybyszewski, Tadeusz Boy-Żeleński, Lucjan Rydel, Włodzimierz Tetmajer. Z inicjatywy Jana Augusta Kisielewskiego powstał tu działający w latach 1905–1912 pierwszy polski kabaret – Zielony Balonik. Charakterystyczną cechą występów, o których krążyły plotki po całym Krakowie, był bezpośredni kontakt z widownią, wyrażający się nie tylko w inwektywach płynących ze sceny, ale także w udziale widza w improwizowaniu zabawy. Dekorację sali powierzono artystom. Z czasem ściany zapełniły się spontanicznie powstającymi obrazami, szkicami i karykaturami, komentującymi wydarzenia polityczne lub postaci polskich twórców.

6. Akademia Sztuk Pięknych

pl. Matejki 13

Po raz pierwszy Stanisław Wyspiański zetknął się z uczelnią jeszcze przed maturą, gdy zaczął do niej uczęszczać jako słuchacz nadzwyczajny. Oficjalnym studentem został w 1887 roku. Razem z przyjacielem Józefem Mehofferem kształcił się pod okiem Jana Matejki, który zaszczepił w nich świadomość, że podstawowym obowiązkiem artysty jest służba narodowi i ojczyźnie.

Jeszcze podczas studiów Wyspiański wziął udział w pracach inwentaryzacyjnych małopolskich zabytków i pracował przy polichromiach w kościele Mariackim. Dzięki uzyskanemu stypendium kilka lat przebywał w Paryżu. W 1902 roku kolejny dyrektor uczelni, Julian Fałat, zatrudnił artystę w katedrze malarstwa religijnego i dekoracyjnego. Wyspiański dołączył do nowego pokolenia wybitnych profesorów – Leona Wyczółkowskiego, Teodora Axentowicza, Jana Stanisławskiego i Jacka Malczewskiego.

7. Teatr im. Juliusza Słowackiego

Pl. Świętego Ducha 1

Magiczny Kraków

Teatr Miejski, obecnie imienia Juliusza Słowackiego, otwarty w 1893 roku, był miejscem spełnienia teatralnej twórczości Wyspiańskiego. Wystawiono tutaj dużą część dzieł artysty, a jego dokonania w dziedzinie adaptacji teatralnych zyskały miano reformy polskiej scenografii. Pierwsza praca artystyczna Wyspiańskiego związana z Teatrem Miejskim to projekt kurtyny, stworzony na konkurs w 1892 roku. Konkursu artysta nie wygrał – kurtynę zaprojektował Henryk Siemiradzki.

16 marca 1901 roku na scenie Teatru Miejskiego odbyła się premiera *Wesela*, która wzbudziła w Krakowie wiele kontrowersji. W tym samym roku Wyspiański opracował bezprecedensową inscenizację *Dziadów* Mickiewicza, łącząc wszystkie ich części w jedną całość i na wiele lat wpływając na sceniczne interpretacje tego dramatu. Dwa lata później zrealizował swoją sztukę *Bolesław Śmiały*, do której zaprojektował również dekoracje, kostiumy i rekwizyty.

W 1905 roku, już jako doświadczony twórca i adaptator teatralny, Wyspiański starał się o posadę dyrektora teatru, chcąc uczynić z niego pierwszą scenę narodową. Przegrana z Ludwikiem Solskim napełniła go długo przeżywaną goryczą.

W 1909 roku teatr otrzymał imię Juliusza Słowackiego.

8. Dom pod Krzyżem

ul. Szpitalna 21

Dom mieści Muzeum Teatralne im. Stanisława Wyspiańskiego, oddział Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. Obecnie w remoncie.

Muzeum gromadzi zbiory związane z dziejami teatru w Krakowie. Najważniejszą ich część stanowią pamiątki po Stanisławie Wyspiańskim, który obok pisania sztuk teatralnych zajmował się również całościową ich inscenizacją. W zbiorach Muzeum Historycznego Miasta Krakowa znajduje się jedna z największych w Polsce kolekcji przedmiotów związanych z Wyspiańskim. Są to rekwizyty, kostiumy, projekty scenografii, notatki i szkice przygotowawcze – w tym zespół rekwizytów i kostiumów do dramatu Wyspiańskiego Bolesław Śmiały, inspirowanych polską sztuką ludową. Można wśród nich również znaleźć projekt stroju Lajkonika jego autorstwa.

Obecnie trwają prace nad przygotowaniem nowej ekspozycji stałej Muzeum Teatralnego.

9. Ulica Radziwiłłowska (1)

Dom Towarzystwa Lekarskiego

ul. Radziwiłłowska 4

W 1904 roku Wyspiański otrzymał zlecenie na zaprojektowanie wnętrz powstającego wówczas Domu Towarzystwa Lekarskiego. Udało mu się stworzyć harmonijny projekt, poprzez aranżację odnoszący

się symbolicznie do przeznaczenia budynku.

Było to nowoczesne miejsce spotkań krakowskiego środowiska lekarskiego, wyposażone w elektryczność, centralne ogrzewanie, wentylację i telefon. Artysta zlecił pomalowanie każdego z pomieszczeń na specjalnie dobrany kolor, nadając im tym samym indywidualny charakter. Na pierwsze piętro prowadzi klatka schodowa w słonecznym kolorze, z balustradą z powiększonymi kwiatostanami i liśćmi kasztanowca. Wspiera się ona o filary przypominające te z dziedzińca Collegium Maius. Światło słoneczne wpływa do pomieszczenia przez centralny witraż, który przedstawia Apolla. Ukazuje się on jako bóg-słońce, lecz jest przywiązany do własnej kitary, a wokół niego krążą personifikacje planet. Temat witraża to hołd oddany Mikołajowi Kopernikowi, patronowi Towarzystwa Lekarskiego; Apollo w mitologii greckiej był również bogiem medycyny.

Sala posiedzeń została przez Wyspiańskiego zaprojektowana z wielką pieczołowitością. Ściany mają kolor głębokiego różu, pod sufitem biegnie fryz z motywem pelargonii, a żyrandole otrzymały kształt płatka śniegu, wyciętego w blasze. Meble, niezwykle proste i oszczędnie dekorowane, słynne są ze swojej niewygody, która miała przeciwdziałać przysypianiu na posiedzeniach.

9. Ulica Radziwiłłowska (2)

Dom Rzemiosł

ul. Radziwiłłowska 3

Budynek, zaprojektowany przez Jana Rzymkowskiego pod koniec XIX wieku, aż do 2010 roku pełnił funkcję magazynu Teatru im. Juliusza Słowackiego. Po starannej rewitalizacji stał się wielofunkcyjną przestrzenią przeznaczoną na multimedialną, interaktywną ekspozycję oraz działania edukacyjne. Ponadto znalazły tu swoje miejsce sala prób, pracownie krawieckie, magazyn oraz wypożyczalnia kostiumów i rekwizytów teatralnych.

Informacje o zwiedzaniu: www.domrzemiosl.pl

10. Kościół Mariacki

pl. Mariacki 5

U schyłku XIX wieku przeprowadzono restaurację kościoła Mariackiego pod kierunkiem Tadeusza Stryjeńskiego. Polichromię ścian zaprojektował Jan Matejko, a wykonywali ją m.in. jego studenci Stanisław Wyspiański i Józef Mehoffer. Pokryli oni sklepienie kościoła wyobrażeniem gwieździstego nieba, zaś ściany - motywami ornamentalnymi, godłami cechów krakowskich oraz postaciami aniołów grających na instrumentach i trzymających banderole z wersami litanii loretańskiej.

Wyspiański i Mehoffer dostali za zadanie samodzielne przygotowanie witraża nad chórem kościoła, z 36 scenami z życia Marii. Ponadto Wyspiański zaprojektował 20 kwater witraża, z herbami i

monogramami osób zasłużonych dla kościoła.

Młodzieńcza praca w kościele Mariackim wpłynęła na zamiłowanie Wyspiańskiego do giętkiej linii, śmiałego rysunku i płaskich stylizacji, które będą widoczne w jego późniejszych dziełach.

11. Pracownia Wyspiańskiego

pl. Mariacki 9

W lipcu 1898 roku Wyspiański wyprowadził się od ciotki przy ulicy Poselskiej i pierwszy raz wynajął samodzielną pracownię. To tu powstało wiele znanych dzieł artysty.

Pracownia była ciasna, zimna i ubogo urządzona, ale wydawało się to Wyspiańskiemu nie przeszkadzać. W liście do Lucjana Rydla pisał: „Widok cudowny na cały *carefur* około kościoła, na Świętą Barbarę, wikarówkę, przecudowny. [...] XV-sty wiek z okna".

W tym czasie był gościem na weselu Rydla i rozpoczął pisanie *Wesela*. Zaczął projektować witraże do katedry wawelskiej, pracował w redakcji tygodnika „Życie", stał się bywalcem kawiarni Paon, wykonywał liczne portrety i angażował się w działalność teatralną (m.in. wydał *Protesilasa i Laodamię* oraz *Lelewela*).

Kolejna jego pracownia mieściła się w mieszkaniu przy ulicy Krowoderskiej, dokąd przeprowadził się wraz z rodziną na początku 1901 roku.

Kamienica przy placu Mariackim została zburzona i rok po śmierci Wyspiańskiego stanął na jej miejscu nowy budynek.

12. Pawilon Wyspiańskiego

pl. Wszystkich Świętych 2

To jeden z najnowocześniejszych budynków w sercu Krakowa, zaprojektowany przez pracownię Ingarden & Ewy i wybudowany w latach 2006-2007.

Najważniejszym jego elementem są zrealizowane współcześnie witraże, powstałe na bazie malarskich projektów Wyspiańskiego do katedry na Wawelu (*Św. Stanisław*, *Henryk Pobożny*, *Kazimierz Wielki*). Układ i dekoracja Pawilonu nawiązują do twórczości artysty: scenografii *Legendy II* (gdzie witraże zajmowały centralne miejsce) czy dekoracji Domu Towarzystwa Lekarskiego (odciski liści kasztanowca na klinkierowych kształtkach).

Wewnątrz znajduje się kopia witraża *Bóg Ojciec - Stań się* dla niewidomych.

Magiczny Kraków

13. Kościół Franciszkanów

pl. Wszystkich Świętych 5

Gotycka świątynia, w której Wyspiański podjął się stworzenia polichromii i witraży w czasie renowacji. Powstało w ten sposób jedno z najwybitniejszych i najniezwyklejszych wnętrz kościelnych tamtego czasu.

W 1895 roku artysta dostał zamówienie na zaprojektowanie polichromii. Chcąc zawrzeć w nich franciszkańską ideę miłości do otaczającego świata, pokrył ściany malunkami polnych kwiatów: bratków, irysów, rumianków, słoneczników, maków, kaczeńców, kąkoli. Niestety, nie wszystkie pomysły Wyspiańskiego spodobały się zamawiającym, m.in. sklepienie nie zostało pokryte wyobrażeniem lecących ptaków. Ostatecznie polichromie nawy głównej od strony chóru organowego stworzył Tadeusz Popiel.

Dwa lata później franciszkanie zaproponowali Wyspiańskiemu zaprojektowanie witraży do kościoła. Nad ołtarzem głównym artysta umieścił przedstawienie św. Franciszka z Asyżu oraz bł. Salomei, fundatorki polskiego zgromadzenia klarysek. Obie postaci wydają się niewielkie wobec monumentalnej roślinności czy żywiołów ognia, powietrza i wody, otaczających ich na pozostałych witrażach.

Do okna po przeciwległej stronie kościoła Wyspiański zaprojektował witraż *Bóg Ojciec — Stań się*. Postać Boga Ojca, oddana falistymi liniami, wyłania się z „powierzchni bezmiaru wód" i w dynamicznym skręcie ciała oraz gwałtownym uniesieniu ręki dokonuje dzieła stworzenia świata.

14. Planty

Pomyślane jako teren ogrodowy, Planty były i są miejscem spacerów oraz odpoczynku mieszkańców Krakowa. Inspirowały również Stanisława Wyspiańskiego, który przedstawiał je na swoich obrazach kilkukrotnie. Wykorzystywał przy tym rozmaite ujęcia i techniki, malując o różnych porach dnia.

Jednym z najbardziej znanych jego obrazów są Planty o świcie z 1894 roku. Wyspiański, malując cienkimi warstwami farby, wydobywa delikatny chłód zimowego poranka. Podkreśla graficzną ekspresję konarów drzew rosnących wzdłuż pustej o tej porze alejki, prowadzącej w kierunku majestatycznego Wawelu.

Planty stały się częstym przedmiotem obserwacji również innych krakowskich malarzy, po tym, jak Jan Stanisławski otrzymał w 1897 roku katedrę pejzażu w Szkole Sztuk Pięknych i zaczął zachęcać studentów, aby oprócz ulic i placów przedstawiali na swoich obrazach właśnie ten okalający Stare Miasto park.

15. Dom Długosza

ul. Kanonicza 25

To tutaj w 1873 roku z domu przy ulicy Krupniczej przeniósł się Franciszek Wyspiański wraz z rodziną. W dawnej stajni i wozowni w podwórcu urządził swoją pracownię rzeźbiarską. Stanisław Wyspiański spędził w tym domu nieopodal Wawelu wczesne dzieciństwo. Po śmierci jego matki ojciec popadł w alkoholizm, dlatego też w 1880 roku mały Stanisław wyprowadził się do wujostwa - Joanny i Kazimierza Stankiewiczów.

Ta narożna kamienica u zbiegu ulic Kanoniczej i Podzamcze została wybudowana w XIV wieku. Pierwotnie mieściła łaźnie królewskie. Następnie, podobnie jak sąsiednie parcele, przeznaczono ją na mieszkania dla kanoników kapituły katedry na Wawelu. Budynek zawdzięcza nazwę Janowi Długoszowi, kronikarzowi dziejów Polski, który mieszkał w nim w połowie XV wieku.

Dziś mieści się tu rektorat Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

16. Wawel

Wawel od dzieciństwa fascynował Wyspiańskiego i zajmował szczególne miejsce w jego twórczości.

Razem z architektem Władysławem Ekielskim stworzył projekt całościowej przebudowy wzgórza wawelskiego, nazwany Akropolis. Zamierzali go urzeczywistnić po odzyskaniu przez Polaków Wawelu od austriackiego wojska na początku XX wieku. Wzgórze ponownie miało się stać duchowym oraz politycznym centrum kraju i mieścić najważniejsze dlań budowle: Parlament, Polską Akademię Nauk, Muzeum Narodowe, ale także grecki teatr i stadion sportowy. Projekt nigdy nie został zrealizowany.

Wyspiański zamierzał zapełnić okna katedry wawelskiej witrażami przedstawiającymi postaci pochodzące z polskiej historii i legend: św. Stanisława, Henryka Pobożnego, Kazimierza Wielkiego, Wandę... Artysta przygotowywał je w tajemnicy (w nocy mierząc wymiary okien katedry). Również te pomysły nie doczekały się realizacji, ale projekty malarskie części planowanych witraży zostały zakupione przez Muzeum Narodowe w Krakowie.

Wyspiański przeniósł swoje wawelskie projekty w obszar poetyckiej sztuki. W dramacie zatytułowanym *Akropolis* przestrzeń katedry wawelskiej stała się miejscem spotkania ożywionych figur z nagrobków oraz postaci z tradycji antycznej, starotestamentowej i chrześcijańskiej.

17. Krypta Zasłużonych na Skałce

ul. Skałeczna 15

Bazylika i klasztor Paulinów na Skałce zawsze były Wyspiańskiemu bliskie. Stały się również tematem jego dramatów i tutaj też został pochowany.

Bazylika pw. św. Michała Archanioła i św. Stanisława Biskupa i Męczennika jest barokową świątynią

zbudowaną w latach 1734-1751. Pod nią znajduje się Krypta Zasłużonych, założona w 1880 roku - wtedy to odbył się w niej uroczysty, powtórny pochówek Jana Długosza, w 400. rocznicę jego śmierci. Wśród pochowanych na Skałce są także Henryk Siemiradzki i Jacek Malczewski.

Stanisław Wyspiański zmarł 28 listopada 1907 roku, zaś 2 grudnia odbył się jego pogrzeb, który przerodził się w spontaniczną manifestację patriotyczną. Mieszkańcy Krakowa oraz delegacje Polaków ze wszystkich trzech zaborów wyruszyły w uroczystym kondukcie z kościoła Mariackiego, minęły Wawel i skierowały się na Skałkę. Konduktowi towarzyszył dźwięk dzwonu Zygmunt.

18. Szafirowa pracownia

ul. Krowoderska 79

Stanisław Wyspiański wynajął to mieszkanie w styczniu 1901 roku. Zamieszkał w nim z żoną Teodorą Teofilą oraz dziećmi: Teodorem, Heleną, Mieczysławem i Stanisławem.

Mieszkanie znajdowało się na drugim piętrze i składało z siedmiu pokoi. Artysta miał z okna rozległy widok na drogę, nasyp kolejowy, drzewa, słupy telegraficzne i kopiec Kościuszki. W narożnym pokoju z balkonem i trzema oknami Wyspiański urządził swoją pracownię. Ściany łącznie z sufitem pomalowane były na kolor ciemnobłękitny, stąd nazwa „szafirowa pracownia". Tu ukończył *Wesele*, napisał dramaty *Noc listopadowa* i *Wyzwolenie*. Tu powstawały kolejne wizerunki Macierzyństwa i portrety dzieci.

Choroba Wyspiańskiego (syfilis) zaczęła jednak coraz bardziej postępować, w pewnym momencie nie mógł już wychodzić z domu. Zaczął wtedy tworzyć widoki z okna pracowni. Wzorem impresjonistów malował ten sam widok o różnych porach dnia, w zmiennych warunkach atmosferycznych, z różnym natężeniem światła. Tak powstał cykl widoków z okna pracowni na kopiec Kościuszki. Artysta opuścił mieszkanie latem 1906 roku.

Obecnie działa w tym miejscu Fundacja Dom Stanisława Wyspiańskiego, organizująca zajęcia dla dzieci i młodzieży.

19. Rydlówka

ul. Tetmajera 28

„A to Polska właśnie..." - owe pamiętne słowa, które Wyspiański zapisał w *Weselu*, miały paść z ust Poety w tym bronowickim dworku.

Bronowice Małe zyskały sławę pod koniec XIX wieku jako popularny plener dla krakowskich malarzy z Akademii Sztuk Pięknych. 20 listopada 1900 roku odbyła się tutaj zabawa weselna Lucjana Rydla i Jadwigi Mikołajczykówny, wyprawiona przez ówczesnego gospodarza domostwa - Włodzimierza Tetmajera. Wyspiański, świadek na ślubie Rydla, zainspirowany wydarzeniami tamtego wieczoru

stworzył *Wesele*.

Premiera dramatu na deskach krakowskiego teatru wywołała sensację ze względu fakt, że widzowie łatwo mogli odgadnąć, kto z realnych mieszkańców miasta był inspiracją dla poszczególnych bohaterów Wyspiańskiego. Treść utworu odnosiła się bezpośrednio do sytuacji historyczno-politycznej Galicji, a pełne liryzmu i satyry dialogi odsłaniały ukryte pragnienia, lęki i kompleksy ówczesnego społeczeństwa polskiego.

Do Bronowic Małych można dojechać z centrum tramwajami 4, 8 i 24. Obecnie w Rydlówce przygotowywana jest nowa ekspozycja pod opieką Muzeum Historycznego Miasta Krakowa. Co roku, 20 listopada, odbywa się tam inspirowane weselem Rydla „Osadzanie chochoła”.